

per fax: 088 361 01 32/34
met bewijs van verzending
en per aangetekende post
Rechtbank Noord-Holland
Postbus 1621
2003 BR Haarlem

Uw referentie: HAA 19 /4813 WABO & HAA 20 / 3159 NATUUR & HAA 20 / 3165 NATUUR
Onze referentie: VattenfallDiemenWnbBeroepJan2021
Betreft: Beroepschrift met betrekking tot (1) Wabovergunning, en (2) Wet natuurbe-
scherming biomassacentrale Vattenfall Diemen/Nadere memorie/Aanmelding
deelnemers aan de zitting/Verzoek om toezending van stukken actualisatie
Wabovergunning, zie publicatie van 23 september 2020 van provincie

Nijmegen, 18 januari 2021

Geachte mevrouw R. Stierp,

In aanvulling op beroepen met betrekking tot de Wabo- en de natuurvergunning brengen wij, mede namens Natuurmonumenten, het volgende in.

Het project

Het gaat om de bouw van een biomassacentrale met een geraamde investering van € 6 miljoen en een toegezegde subsidie van circa € 400 miljoen. Het project leidt lokaal tot een lichte verslechtering van de toch al niet goede luchtkwaliteit in Diemen en omgeving, én tevens tot een toename van stikstofdepositie evenals van kwik en dioxinen en furanen op Natura 2000-gebieden, zoals uit nagekomen stukken blijkt¹. Dit is niet gesignaleerd in het m.e.r.-beoordelingsproces. Elders op de wereld leidt groot-schalige houtstook tot ontbossing en verlies van biodiversiteit. Gezien de klimaatambities van Vattenfall is dit een project dat het bedrijf onwaardig is.

Substantieel deel van de stukken aangeleverd na 2 februari 2019

Van 2 februari 2019 dateert de ontwerpbeschikking Wabo. Daarna zijn nog een groot aantal nieuwe stukken aangeleverd naar aanleiding van de zienswijzen, onder andere in mei 2019! zoals bijvoorbeeld het stikstofdepositie onderzoek van 22 mei 2019. Zie ook de Aeriusberekeningen van 8 mei 2019. Idem de aanvulling aanvraag op 23 mei 2019. Zie ook het rapport van 15 november 2019 waaruit blijkt dat de niet het in m.e.r.-beoordelingsbesluit genoemde kwik wel uit de schoorsteen komt en leidt tot verslechtering van de toch al te hoge kwikconcentraties in naburige meren.

In de m.e.r.-beoordelingsprocedure is uitgegaan van praktisch een nulemissie van < 0,1 microgram/Nm³. Mb.t. dioxinen en furanen zou sprake zijn van een absolute nulemissie. De vergunde emissie van deze extreem risicovolle stoffen is nu vele malen groter dan van een kolencentrale.

---

¹ Zie pagina 25/26 van rapport van 15 november 2019

Conclusies:

1. Vrijwel alle relevante stukken van de aanvraag zijn vervangen, dan wel getallen gewijzigd.
2. Ook zijn de voorschriften op pagina 3/12 van de natuurvergunning vrijwel volledig nieuw. Dit is in strijd met een goede procesorde. Alleen op grond hiervan alleen al dient een tweede ontwerpbeschikking te worden gepubliceerd.
3. Er had een tweede ontwerpbeschikking te visie moeten worden gelegd met een nieuwe geconsolideerde aanvraag. Dit klemt des te meer omdat de publicatie zelf niet adequaat was én niet alle relevante documenten ter visie zijn gelegd.
4. Omdat er geen MER is gemaakt noch een adequate m.e.r.-beoordeling heeft plaatsgevonden dient de procedure helemaal opnieuw te worden ingezet met een goede coördinatie tussen natuurvergunning en Wabovergunning.

Hierbij wijzen wij ook naar de inadequate publicatie, die belanghebbenden de mogelijkheid ontnamen om zienswijzen mondeling in te dienen. In ons beroepschrift is dit uitvoerig onderbouwd.

Ontbreken van een MER, adequate m.e.r.-beoordeling, passende beoordeling

Primair zijn wij van mening dat er een volledig MER en/of passende beoordeling had moeten worden opgesteld omdat de depositie van stikstof en andere verzurende stoffen substantieel toeneemt als gevolg van de ingebruikname van de biomassa-centrale. Secundair zijn we van mening dat de m.e.r.-beoordeling niet adequaat is gebeurd omdat deze miskent dat zure deposities toenemen in plaats van gelijk blijven of afnemen zoals beweerd.

In het rapport van 13 juli 2018 is op pagina 13 geconcludeerd dat de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen met 0,05 mol/ha/jaar toeneemt. In de m.e.r.-beoordeling is dit weggeschreven op basis van het PAS, dat op 29 mei 2019 is gesneuveld. Hiermee valt de bodem weg uit de m.e.r.-beoordeling. Alleen op grond hiervan alleen al dienen de Wabovergunning en natuurvergunning te worden vernietigd.

Verder wordt nog opgemerkt dat getoetst had moeten worden aan de criteria, genoemd in bijlage III bij de MER-richtlijn.

Bij een milieu effect beoordelingsbesluit moet dus (net als bij een MER) ook worden gekeken naar de cumulatieve effecten met andere projecten (bedrijven) in de omgeving. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van 7 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2713, par 6. Dat is hier niet gedaan.

Houtstook in plaats van gasstook/Toename van stikstofdepositie in plaats van afname

Houtstook in de BMC gaat het stoken van gas vervangen omdat houtstook klimaatneutraal zou zijn. Dit is onjuist². Zie ook de recente uitspraak van de RCC: 'De Reclame Code Commissie fluit houtpelletverkoper terug dankzij Stichting HoutrookVrij. Qlima noemt zijn pellets 'milieuvriendelijk en CO2 neutraal' en dat is een overtreding van de Milieu Reclame Code'.³ Hierop wordt onderstaand niet verder ingegaan.

De kern van het betoog van provincie en bedrijf is dat de stikstof zou afnemen. In de nieuwe Aerijsberekening van 29 januari 2010 is daarvoor uitgegaan van een referentie van afgerond 1.357 ton/jaar NOx. Volgens ons is dit < 711 ton/jaar (pagina 7 van ons beroepschrift). Het getal van 1.357 ton/jaar is absurd en tot stand gekomen door de ketels én de hulpketels vrijwel voluit en gelijktijdig te laten draaien. Dit blijkt ook wel omdat de NOx-emissie altijd rond 250 tot 300 ton/jaar heeft geschommeld. Dat zou vergeleken kunnen worden met een NOx-emissieberekening van een auto die 365 dagen van het jaar gedurende 24 uur vol gas rijdt!

Maar nog afgezien hiervan is het cruciale punt dat provincie en bedrijf pogen aan te tonen dat in de beoogde situatie 2 (gascentrale deels vervangen door houtstookcentrale) de vergunde depositie niet toeneemt. Dat gebeurt echter wel omdat de nieuwe situatie uitgaat van 836 ton/jaar NOx.

Maar zelfs als we dat even terzijde schuiven dan nog is het uitgangspunt, dat wordt gekozen voor de vraag of de vergunning kan worden verleend, niet het juiste. Het gaat er immers niet om wat er op papier gebeurt.

---

² Dit standpunt wordt als onjuist beschouwd door zowel KNAW en EASAC

³ <https://houtrookvrij.nl/2020/01/10/rcc-houtpellets-niet-milieuvriendelijk-en-co2-neutraal/>

Het gaat erom wat er nu precies met de stikstofdepositie gaat gebeuren op bijvoorbeeld het Naardermeer en andere Natura 2000-gebieden in Nederland. Immers, uit de Aeriusberekening blijkt dat de NO_x-emissie en depositie van deze installatie vrijwel alle Nederlandse Natura 2000-gebieden bereikt.

De vraag is dus niet of de nieuwe situatie 2 qua stikstofemissie en depositie binnen de vergunde ruimte c.q. depositie blijft, maar wat er in werkelijkheid gebeurt.

De vraag is of in de praktijk de stikstofemissie en depositie gaat veranderen als gevolg van de houtstook. Deze vraag is niet gesteld, noch door provincie noch door het bedrijf.

Ook hier wreekt zich het ontbreken van een MER en het hanteren van een m.e.r.-beoordeling die nog uitging van ontwikkelruimte in het PAS.

Ook ontbreekt een passende beoordeling waarin dit had kunnen worden uitgezocht.

Toch kan eenvoudig worden aangetoond dat in de praktijk de stikstofdepositie toeneemt bij vervanging van gasstook door houtstook omdat bij houtstook de stikstofemissie per eenheid opgewekte energie groter is dan bij gas zoals we onderstaand laten zien.

De volgende tabel komt uit de aanvulling van 15 mei 2019, dus ook weer ruimschoots na de sluitingsdatum van de ter visielegging van de ontwerpbeschikking.

Tabel 6.3 Bronspecifieke invoergegevens verspreidingsberekeningen per emissiepunt (variant 2: 100% vrachtwagens)

Bronnen	Rijksdriehoek coördinaten [X, Y]	Emissievracht [g/uur]		Emissie-duur [uur/jaar]	Emissie-hoogte [m]	Warmte-inhoud [MW]
		NO _x	PM ₁₀			
Biomassaketel houtpellets	129.980, 483.615	13.903	434	8.000	60	2,63
Vrachtwagens houtpellets	129.855, 483.560	38	1	1.715	1,5	0,00
Vrachtwagens vliegias	129.855, 483.560	50	1	39	1,5	0,00
Diemen 33	130.055, 483.503	69.667	-	7.700	65	32,59
HWC ketel 1,2 en 3	129.960, 483.485	8.400	-	5.600	27	3,59
HWC ketel 4	129.983, 483.510	2.800	-	5.600	27	1,20
HWC ketel 5	129.976, 483.515	2.800	-	5.600	27	1,20
Diemen 34	130.165, 483.497	44.794	-	8.760	60	2,39

De BMC produceert 108 MWth. Vattenfall is vrij om dit vermogen op te wekken ten laste van een van de gasgestookte centrales. Waarschijnlijk zal dat DM34 zijn met een vermogen van 500 MW.

	NO _x -emissie ⁴	Vermogen in MW	NO _x -emissie in g/MW/uur
BMC	13.903 g/uur	108	129
DM34	44.794	500	90

Hieruit blijkt dat de NO_x-emissie per opgewekte hoeveelheid energie met 43% toeneemt.

De schoorsteenhoogtes zijn hetzelfde, dus neemt de stikstofdepositie op bijvoorbeeld het Naardermeer fors toe.

Hier komt dan de grote hoeveelheid SO₂, HCl (zoutzuur) en HF (Fluorwaterstofzuur) dan nog bij. Zie de getallen hieronder.

⁴ Overgenomen uit bovenstaande tabel

Conclusie: het gedeeltelijk vervangen van gasstook door houtstook leidt in de praktijk in deze situatie tot extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden met daarbij ook nog eens extra SO₂, HCL, HF, kwik en dioxinen en furanen. Een dramatische achteruitgang.

Conclusie: er is in de praktijk sprake van een forse verslechtering van de depositie op natuurgebieden. Dit is niet onderkend in de m.e.r.-beoordeling noch in de considerans van de vergunning.

Naast extra stikstofdepositie ontstaat er ook nog depositie van SO₂, HCL en HF.
Uit ons beroepschrift zoals overgenomen uit de vergunningvoorschriften:

7. De deposities van SO₂, HF en HCL zijn ten onrechte niet meegenomen in de depositieberekeningen ondanks de ruim vergunde emissies van deze 3 verzurende en etsende stoffen: SO₂ (41.600 kg/jaar), HCl (11.000 kg/jaar) en HF (1.400 kg/jaar). Zie onze zienswijze voor een onderbouwing van deze getallen. Aan de MTR-normen voor fluoride is niet getoetst. Evenmin is de cadmiumdepositie getoetst.

In de definitieve natuurvergunning is hiervoor het volgende opgenomen:

3. De maximale emissie van de biomassaketel mag niet meer bedragen dan voor SO₂: 19.812kg/jaar, HCl: 6.257kg/jaar, HF: 1.043kg/jaar.

In totaal 27.112 kg aan verzurende en etsende stoffen, die niet vrijkomen bij gasstook. In de natuurvergunning zijn hiervoor geen monitoringvoorschriften voor opgenomen.

De Wabovergunning staat het dubbele toe van de in de natuurvergunning. Overigens zonder dat HCl en HF continue te hoeven worden gemeten zodat de in de natuurvergunning vergunde maximale vrachten een papieren tijger zijn. Er kan niet op worden gehandhaafd.

M.e.r.-rapport ontbreekt

Zoals eerder door ons aangegeven had een MER niet mogen ontbreken. In dit verband wijzen wij erop dat de RWE-centrale in Eemshaven (> 300 MW) wel een MER op heeft moeten stellen vanwege vervanging van een deel van de kolenstook door biomassastook⁵. Niet in te zien valt waarom dat hier niet nodig zou zijn.

Afval in plaats van schoon hout (A-hout)

Als er schoon hout wordt verbrand komt er maar weinig SO₂, HCl en HF bij vrij⁶. De bovengenoemde getallen laten zien dat sprake is van afvalstook. Zie ook ons beroepschrift op dit punt. Derhalve is de wijziging van brandstof m.e.r.-plichtig.

Activiteitenbesluit

Ons inziens kwalificeert de installatie als een afvalverbrandingsinstallatie c.q. een afvalmeeverbrandingsinstallatie en is daarom artikel 5.19 Activiteitenbesluit van toepassing. Met betrekking tot monitoring is de Activiteitenregeling van toepassing. Deze monitoring gaat veel verder dan in het bestreden besluit. Dit wordt niet onderkend in het bestreden besluit.

Kwik- en dioxinen en furanen emissies uit de schoorsteen

in de m.e.r.-beoordelingsnotitie (aanmeldingsnotitie) van 9 mei 2018 wordt in tabel 5.5 op pagina 15 < 1 microgram/m³ kwik vermeld als emissieniveau. Dus praktisch gesproken afwezig! In het m.e.r.-beoordelingsbesluit van 14 mei 2018 wordt kwik helemaal niet genoemd.

Naar aanleiding van onze zienswijzen van 2 april 2019 op de ontwerpbeschikking van 2 februari 2019 is door het bedrijf op 15 november 2019 (dus 9 maanden na de publicatie van de ontwerpbeschikking en 3 maand na de verlening van de definitieve Wabovergunning op 9 september 2019) nog een rapport van 15 november 2019 uitgebracht met betrekking tot depositie van zware metalen.

⁵ <https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p33/p3348/a3348ts.pdf>

⁶ RIVM 2010

Dit rapport is bij MOB binnengekomen op 2 februari 2020. Uit pagina 25/26 van dit rapport blijkt m.b.t. kwikconcentraties (citaat):

“Uit metingen is duidelijk dat de normwaarden voor zowel oppervlaktewater als vissen ruimschoots worden overschreden en dat er een duidelijke trend is dat die normoverschrijding verder toeneemt”.

Het gaat om een factor van circa 6 van dit hoogst giftige metaal dat door accumulatie in slib, vogels en eieren leidt tot problemen hoger in de voedselketen.

Het dichtstbijgelegen Naardermeer wordt hier ten onrechte niet genoemd, terwijl op het Naardermeer de kwikdepositie nog hoger zal zijn. Op het Naardermeer zal de toename van de kwikdepositie dan ook ook hoger zijn dan 0,28%.

Eenzelfde evaluatie had moeten worden gemaakt voor dioxine en furanen die recent nog in natuurgebieden in veel te hoge concentraties zijn aangetroffen.

Het rapport gaat niet in op de *oorzaak* van de recente toename van de kwikconcentratie in het oppervlakte water. Echter, Vattenfall is niet de enige geplande houtstookcentrale. Er zijn er in Nederland circa 600 gepland, waarvan een deel al gerealiseerd. Niet uitgesloten kan worden dat de forse groei van het aantal houtstookinstallaties hieraan (mede) debet is.

Conclusies:

1. Naardermeer, Markermeer, IJsselmeer liggen allemaal onder de rook van de schoorsteen van Vattenfall, die door de vergunde houtstookcentrale aanzienlijke hoeveelheden dioxinen en furanen en zware metalen als kwik mag gaan uitstoten. Tot nog toe was die uitstoot nihil.
2. In de m.e.r.-beoordelingsprocedure is voor kwik uitgegaan van praktisch een nulmissie (< 0,1 microgram/Nm³). De Wabovergunning staat 2 microgram/Nm³ toe. Dit is meer dan tweemaal zoveel dan in de m.e.r.-beoordeling aangegeven.
3. Er wordt dus ook meer kwikemissie vergund dan is aangevraagd c.q. vermeld in de m.e.r.-beoordelingsstukken. Dit ondanks dat *“kwik een gevaarlijke stof is die uit het milieu moet verdwijnen. Via verdragen en wetgeving wordt wereldwijd gestreefd om het gebruik te beperken, de uitstoot te verminderen en de stof permanent veilig op te slaan”*.
4. Hetzelfde geldt voor dioxinen en furanen die recent nog in natuurgebieden in veel te hoge concentraties zijn aangetroffen. Dit zijn extreem risicovolle stoffen (ERS)⁸ en daarmee nog schadelijker dan het bovengenoemde kwik.
5. Hiervan wordt in de m.e.r.-beoordelingsstukken zelfs gesteld dat de emissie van dioxinen en furanen *nul* zal zijn. Dit blijkt achteraf dus ook niet zo te zijn. Er wordt zelfs een megavracht van 140 mg/jaar dioxinen en furanen vergund, hetgeen vijfmaal zoveel is als de jaarlijkse emissievracht van dioxinen en furanen uit de schoorsteen van de kolencentrale van RWE met een vermogen dat vijfmaal zo groot is als van de biomassacentrale van Vattenfall.....
6. Primair stellen we dat een MER had moeten worden gemaakt voor deze grootste in Nederland te bouwen houtstookcentrale. Secundair concluderen we dat de m.e.r.-beoordeling op fictie berust en niet heeft onderkend dat niet alleen de stikstofdepositie, depositie van SO₂, HF en HCl toeneemt, maar ook de depositie van het extreem giftige kwik (ZZS) en dioxinen en furanen (ERS).
7. Dit was allemaal niet bekend ten tijde van het afgeven van de vvgb door de gemeente. De gemeenteraad is door het achterhouden van deze informatie op het verkeerde been gezet. Als de gemeenteraad dit had geweten was de vvgb zeer waarschijnlijk niet verleend.
8. Het aanleveren van cruciale informatie nadat de periode van inspraak op de ontwerpbeschikking is in strijd met een goede procesorde. Dit geldt natuurlijk helemaal als die informatie pas wordt aangeleverd nadat de definitieve vergunning is verleend én er wel degelijk problemen blijken te zijn met betrekking tot vooral kwik en dioxinen en furanen.
9. Beide vergunningen dienen alleen al op grond hiervan te worden vernietigd. Indien de Rechtbank hiertoe in deze zaak niet overgaat, dan kunnen we het instrument van de m.e.r.-beoordeling en de vvgb maar beter afschaffen.

⁷ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/informatieblad-kwik/>

⁸ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/emissiegrenswaarden/zeer-zorgwekkende/>, zie ook website van RIVM

Vergunde emissie van dioxinen en furanen niet aangevraagd

Op grond van de vergunning is de emissie van 140 mg/jaar dioxinen en furanen vergund. Dit is de meest giftige stof die we kennen en is daarom door RIVM ook gecategoriseerd als Extreem Risicovolle stof (ERS), dus nog veel giftiger dan ZZS. In de m.e.r.-beoordeling is in alle stukken uitgegaan van een nulmissie. In de Wabo-aanvraag van 1 augustus 2018 wordt dan ook geen emissie van dioxinen en furanen aangevraagd, zie tabel 4.5.

Hoe kan de provincie dan een grote vracht van 140 mg/jaar aan dioxinen en furanen vergunnen?

Conclusie: de provincie vergunt een grote vracht van de zeer giftige dioxinen en furanen die niet is aangevraagd. Dit is niet alleen laakbaar maar is ook niet toegestaan op juridische gronden omdat de provincie hiermee buiten de aanvraag treedt.

SO₂, HCl en HF-emissie en deposities, passende beoordeling ontbreekt bij natuurvergunning

Om de emissies van deze stoffen (zie voorschrift 6 van de natuurvergunning) te accommoderen heeft er kennelijk "uitruil" plaatsgevonden met NO_x. Zie pagina 11 van de natuurvergunning. Hoe dat precies in zijn werk is gegaan wordt niet verduidelijkt noch onderbouwd. Op basis van deze "uitruil" is geconstateerd dat er geen toename van depositie van verzurende stoffen zou plaatsvinden. En kennelijk om die reden is er voor de natuurvergunning geen passende beoordeling gemaakt.

De provincie overweegt in het besluit m.b.t. de natuurvergunning dat de uitstoot van zwaveldioxide, zoutzuur en waterstoffluoride wordt "gecompenseerd" door de berekende verlaging van NO_x en ammoniak, waardoor volgens de provincie de totale emissie van verzurende stoffen toch daalt. Dit is appels met peren vergelijken. Er wordt zonder enig nader (ecologisch) onderzoek gesteld dat de uitstoot en dus depositie van drie "nieuwe" stoffen op Natura 2000-gebieden wordt gecompenseerd door een daling van twee andere stoffen! Ons inziens dienen de effecten van die nieuwe stoffen op de instandhoudingsdoelstellingen van die Natura 2000-gebieden te worden onderzocht in een passende beoordeling. Dit klemt des te meer omdat ammoniak en NO_x geen etsende werking hebben, alleen een verzurende en vermestende werking. Echter, HF heeft nauwelijks of geen verzurende werking maar wel een sterk etsende werking zodat hiervoor ook een aparte MTR en VR van toepassing is. Zie onze beroepschriften. Het is daarom volstrekt onaanvaardbaar om, zoals is gebeurd, zonder nader onderzoek aan te nemen dat significante effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten en om die reden een passende beoordeling achterwege te laten.

Ook gelijk blijven van de depositie in een overbelaste situatie leidt tot verslechtering van een natuurgebied

Overigens leidt een gelijk blijven van de depositie in een overbelaste situatie ook tot verslechtering van een natuurgebied omdat de geaccumuleerde hoeveelheid zuur toch toe blijft nemen ondanks gelijkblijvende depositie. Dit wordt miskend in de m.e.r.-beoordeling, én in de considerans van de vergunning. Ook hier wreekt zich het ontbreken van een MER.

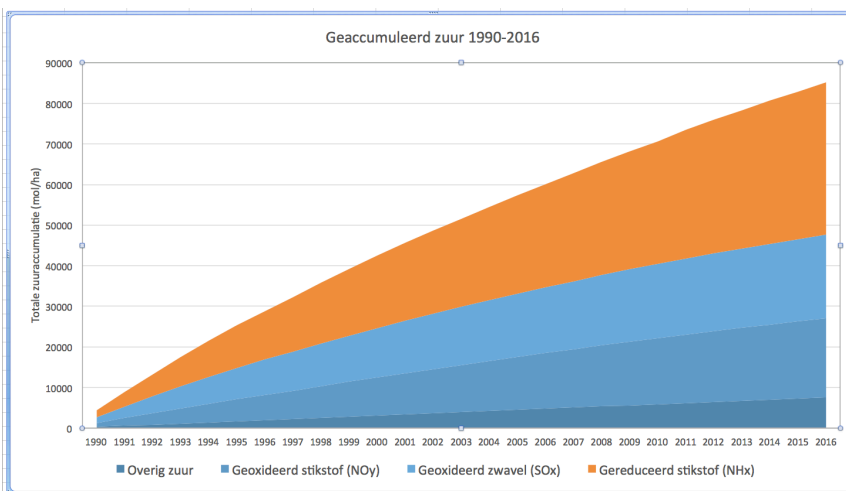
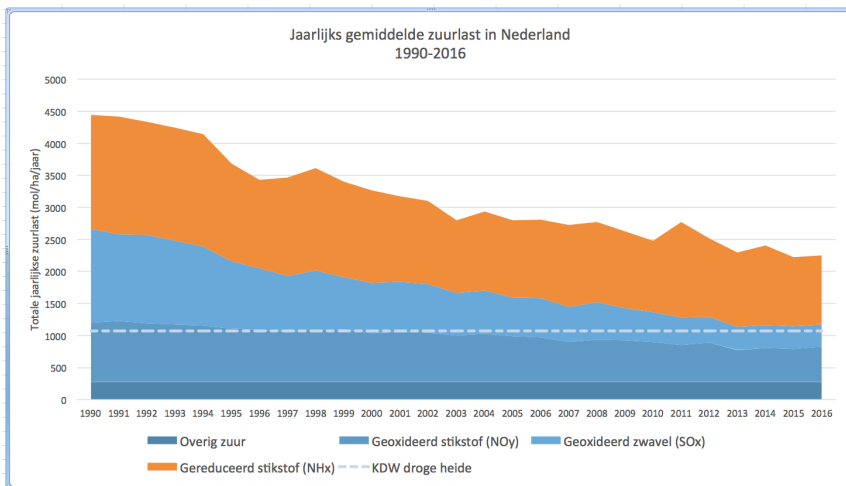
Onderstaand een toelichting op onze stelling dat een gelijkblijvende stikstofdepositie in een overbelaste situatie leidt tot een verdere verslechtering van de Natura 2000-gebieden.

In de eerste afbeelding wordt de gemiddelde jaarlijkse zuurlast is weergegeven.

In de tweede afbeelding worden dezelfde jaarlijkse zuurlast weergegeven, maar dan geaccumuleerd⁹.

---

⁹ bron: RIVM

Waar de eerste afbeelding bij sommigen wellicht enig optimisme oproept, moet worden vastgesteld dat de tweede afbeelding een meer reëel beeld van de fysisch-ecologische bodemgesteldheid weergeeft.

Conclusie: er is thans onder geen beding sprake van herstel. Integendeel: er is bij gelijkblijvende stikstofdepositie sprake van een verslechtering omdat de geaccumuleerde zuurvrucht blijft toenemen.

De verslechtering door de *overload* aan stikstof blijft toenemen. Daar doet zelfs een eventuele daling van de jaargemiddelde bijdrage niets aan af zolang die jaargemiddelden de Kritische Depositie Waarden (KDW's) fors blijven overschrijden.

Stilstand (in de zin van geen verhoging van stikstofdepositie) is bij qua stikstof overbelaste gebieden dus per definitie *achteruitgang*.

Hierin is cruciaal te noemen dat naarmate de duur en ernst van de overschrijding van de KDW's toeneemt, het punt dichterbij komt dat onomkeerbare ecologische gevolgen optreden. Er dient rekening mee te worden gehouden dat voor een aantal natuurtypen dat punt reeds is gepasseerd, en die natuurtypen. In dit verband verwijzen wij ook nog naar het rapport van BWARE, waarin ecologen hierover een oordeel geven¹⁰:

- **wat vraag A betreft, is het wetenschappelijk gezien onwaarschijnlijk dat bij genoemde, voortdurende hoge belasting met N zoals voorspeld in de "Grote Peel", geen negatieve effecten optreden in habitats van het type 7120 en 4030; kortom een "standstill" in hoge N-depositie betekent niet een "standstill" in negatieve effecten door de cumulatieve gevolgen;**

¹⁰ <https://mobilisation.nl/assets/downloads/missienl/Achtergronddepositie%20in%20de%20Peel.pdf>

Ook hier is de conclusie dat gelijk blijven, of een te langzame afname, van een te hoge stikstofdepositie zal gaan leiden tot negatieve effecten. Wij verzoeken u om het gehele rapport als hier ingelast en herhaald te beschouwen.

De 'PAS-uitspraak' van 29 mei 2019

In de PAS-uitspraak wordt zeer uitvoerig ingegaan op de verschillende typen maatregelen die men in het kader van de Habitatrichtlijn kan onderscheiden. De Raad van State stelt voor wat betreft een passende maatregel het volgende: “Volgens het Hof beschikken de lidstaten bij het nemen van passende maatregelen over een beoordelingsmarge, mits gewaarborgd is dat er geen verslechtering of verstoring plaatsvindt. Het is met andere woorden aan de lidstaten ter beoordeling welke maatregelen worden getroffen, maar deze maatregelen moeten worden uitgevoerd als verslechtingen of verstoringen met significante gevolgen dreigen. Uitstel kan dan niet worden verleend.” Voor het overige verwijzen wij naar bijlage 2. Duidelijker kan dus niet: uitstel kan niet worden verleend bij een passende maatregel.

Een gelijkblijvende stikstofdepositie, of een te langzame afname, op een al vele jaren overbelast Natura 2000-gebied is dus strijdig met artikel 6 lid 2 Hrl.

Streefwaarde of grenswaarde van CO-emissie?

Zie noot 3 in voorschrift 3.1 van de vergunning waarin staat dat de CO-norm van 100 mg/Nm³ een richtwaarde is. Artikel 14 lid 1a stelt “emissiegrenswaarden” verplicht voor CO. Als volgens Nederlandse regelgeving CO ook als richtwaarde in de vergunning kan worden opgenomen zoals Vattenfall bevoogt, dan is die regelgeving in strijd met de RIE, en is de RIE rechtstreeks van toepassing.

Overigens voldoet de norm van 100 mg/Nm³ voor deze giftige stof, zelfs al zou deze als grenswaarde zijn opgenomen, niet aan de wettelijke eis tot toepassing van BBT. Zie bijvoorbeeld artikel 5.19 van het Activiteitenbesluit met een grenswaarde van 30 mg/Nm³. Het proces bij Vattenfall is vrijwel identiek aan een afvalverbrandingsinstallatie. Zoals u op de website van REC¹¹ (nagenoeg identiek aan centrale van Vattenfall) blijft daar de CO-concentratie jaar in jaar uit onder 10 mg/Nm³.

Daarbij wordt opgemerkt dat CO als “tracer” fungeert: als de CO laag is verloopt het verbrandingsproces goed en is de kans op vorming van giftige koolwaterstoffen klein.

Conclusie: de in de vergunning van Vattenfall opgenomen CO-richtwaarde is in adequaat. De CO-concentratie mag op grond van BBT-overwegingen niet meer bedragen dan 30 mg/Nm³ als *grenswaarde*.

Ammoniakmonitoring

Van 10 mei 2019 (publicatie ontwerpbesluit op 2 februari 2019) dateert het onderbouwde advies van DCMR om ammoniak blijvend te monitoren. Waarom is dit advies niet overgenomen? Wij merken nog op dat de midden vorig jaar opgestarte biomassacentrale van AEB in Amsterdam ammoniakemissies laat zien tussen 30 en 40 mg/Nm³ bij een norm van 5 mg/Nm³. Daar wordt ook niet continue gemonitord.

HWC ketels maximaal totaal 5.600 uur/jaar

Voorschrift 5 in de natuurvergunning was nodig om “stikstofruimte” te creëren voor de NO_x-emissie van de houtstookinstallatie. Uit het emjv van 2017 (ook niet ter visie gelegd) blijkt dat het totale aantal bedrijfsuren van de vijf ketels gesommeerd **2.550** bedroeg. Uit het emjv van 2018 blijkt een totaal aantal bedrijfsuren van **892** uur van de vijf ketels.

Conclusie: Voorschrift 6, met een theoretische vermindering van 8.760 uren naar 5.600 uren, is een cosmetische exercitie die in de praktijk geen enkele betekenis toekomt.

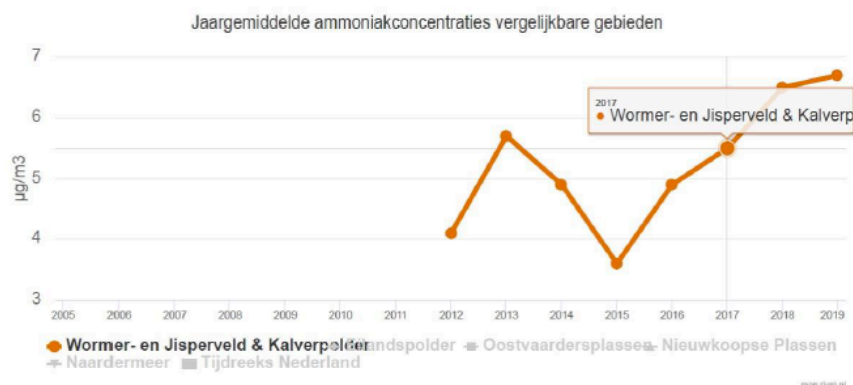
Ook dit bevestigt nog eens onze eerdere onderbouwing dat de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden toeneemt als gevolg van de geplande vervanging van gasstook door houtstook. Daar komen de deposities als gevolg van van 27.112 kg aan verzurende stoffen (SO₂, HCl en HF) nog bij.

¹¹ <https://www.omrin.nl/bij-mij-thuis/over-omrin/rec-harlingen/luchtemissies/>

Situatie van Nederlandse Natura 2000-gebieden verslechtert

Onderstaande figuur is afkomstig uit onze zienswijze m.b.t. een recente ontwerpbeschikking voor Olam Cocoa.

Het PAS is in 2015 van start gegaan. U ziet sinds 2015 een toename van de ammoniakconcentratie in de buitenlucht, terwijl de ammoniakconcentratie volgens het PAS zou moeten gaan dalen.

Echter, die PAS-daling betrof ook een daling op papier. In werkelijkheid ging de ammoniakconcentratie in de buitenlucht omhoog, en daarmee ook de ammoniakdepositie.

Dit is niet alleen lokaal het geval maar een landelijke trend zoals blijkt uit meetresultaten van het MAN¹² van RIVM, quote: 'De stikstofdepositie daalde tot niveaus onder de 1600 mol N/ha, maar is inmiddels ook weer gestegen tot het huidige niveau van 1730 mol N/ha. Dit komt doordat de depositie van ammoniak sinds 2005 niet verder is gedaald en sinds 2009 zelfs stijgt'¹³.

Dit ondanks het gegeven dat in het buitenland de ammoniakemissies volgens RIVM wel zijn afgenomen.

In Nederland zijn ze sinds 2015 toegenomen 'dankzij' het PAS. en nu weer als gevolg van frauduleus intern en extern salderen in te kader van de nieuwe wet 'stikstofreductie en natuurverbetering.

Dat is nou ook precies het grote manco van beide bestreden besluiten: op papier nemen de emissies en deposities af, in werkelijkheid nemen deze toe. Dat is ook in deze vergunningprocedure niet onderkend.

Beide besluiten dienen derhalve te worden vernietigd.

Onvoldoende coördinatie tussen Wabo en Wnb-procedure

Van 23 september 2020 dateert een publicatie van de provincie dat Vattenfall met de mededeling dat is heeft geconstateerd dat Wabovergunning en natuurvergunningen niet sporen voor wat betreft de vergunde jaarvrachten van NOx en ammoniak. De aanvraag betreft het verlagen van de jaarvrachten NOx en NH3 voor de installaties DM33, DM34, HWC en BMC. Hierdoor worden de maximale vergunde uitstoot in de omgevingsvergunning en de maximale depositie van genoemde eenheden in de Wet natuurbescherming-vergunning op elkaar afgestemd. De aanvraag dateert van 25 augustus 2020 met zaaknummer 9799597. Zie bijlage 1. Onduidelijk is of hierop al een besluit is genomen.

Wij troffen hierover geen stukken aan in het dossier. Wij verzoeken u om ons alle stukken, inclusief de aanvraag en definitieve beschikking (indien inmiddels afgegeven), toe te sturen.

¹² Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden

¹³ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0189-stikstofdepositie>

Wet 'stikstofreductie en natuurverbetering' gaat niet werken, we stevenen af op een tweede PAS-debacle

De wet is gebaseerd op intern en extern salderen. Instrumenten daarbij zijn het 'referentieniveau' en/of 'bestaande vergunde ruimte'.

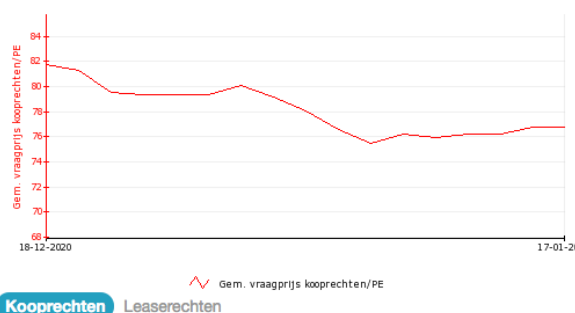
Vattenfall claimt zou hier nog kunnen verdedigen dat de vergunde ruimte 600-700 ton NO_x/jaar draagt. Echter met kunst en vliegwerk is dat hier 'opgepompt' tot 1.357 ton/jaar op basis van irrealistische aannames voor de bedrijfsvoering. Dat blijkt ook wel omdat de realiserde NO_x-emissie in de afgelopen 10 jaar rond de 300 ton NO_x/jaar schommelt en daar vaak nog onder is gebleven.

Dit 'oppompen' of 'opblazen' van referentieniveaus en/of bestaande vergunde rechten lijkt tot volksport nummer 1 te zijn verheven: we zien dit op dit moment op grote schaal gebeuren hetgeen niet verassend is omdat met het instrument salderen een latente stikstofruimte veel geld waard is geworden¹⁴.

De marktprijs voor ammoniak schommelt op dit moment rond € 75/kg, oftewel € 75.000/ton

Ammoniakrechten.nl - De marktplaats voor stikstof depositieruimte

Prijsonwikkeling Ammoniakrechten

Dit gebeurt in de agrarische én in de industriële sector op grote schaal. Bevoegde gezagen gaan hier voluit in mee.

Het Financieel Dagblad noemde in een recent artikel een bedrag van € 8 miljard aan ammoniakemissierechten die de agrarische sector hiermee cadeau heeft gekregen.

Voor NO_x zou de huidige prijs dan circa € 30.000/ton bedragen.

Vattenfall claimt een latente ruimte van (1.357 - 300) ton NO_x = 1.057 ton NO_x/jaar, oftewel een marktwaarde van ruim € 30 miljoen...

Het is dan ook niet verwonderlijk dat Vattenfall een zo hoog mogelijke vergunde vracht claimt: elke ton meer levert € 30.000 op.

Zoals gezegd gebeurt dit op dit moment op grote schaal. Vattenfall is dus bepaald geen uitzondering. Echter, zoals we hierboven hebben laten zien gaat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zoals het Naardermeer met de nieuwe vergunningen niet omlaag, zoals Vattenfall beweert, maar in werkelijkheid omhoog omdat per saldo de stikstofemissie per hoeveelheid geleverde energie toeneemt, in plaats van afneemt. Daar komen de andere drie zuren dan nog bij.

De recent door de Tweede Kamer geloodste wet 'stikstofreductie en natuurverbetering' gaat hierdoor niet werken zoals dit ook niet heeft gewerkt bij het PAS. Nederland stevent hiermee op een tweede PAS-debacle af.

¹⁴ <https://www.prikkebord.nl/topic/239871/>, zie ook: <https://www.ammoniakrechten.nl/>

Conclusies

1. Van een uitsluitend gasgestookte centrale met uitsluitend en alleen emissies van NO_x en ammoniak (slip uit DeNO_x) mag er nu ook ruim 27 ton aan verzurende stoffen (SO₂, HCl en HF) worden geëmitteerd vergeleken met een NO_x-emissie van de biomassacentrale van afgerond 63 ton/jaar.
2. Dit is een forse wijziging waarvoor een MER en/of passende beoordeling had moeten worden gemaakt.
3. Er is ten onrechte geen passende beoordeling gemaakt, nu er een toename van andere stoffen dan NO_x ontstaat. Men kan er niet zomaar vanuit gaan dat dit wordt "gecompenseerd". Significante gevolgen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
4. In de praktijk neemt de stikstof- én zuurdepositie op Natura 2000-gebieden (waaronder Naardermeer) toe als gevolg van vervanging van gasstook door houtstook.
5. Echter, ook een gelijkblijvende stikstofdepositie, of een te langzame afname ervan, op een al vele jaren overbelast Natura 2000-gebied is strijdig met artikel 6 lid 2 Hrl.
6. De recent door de Tweede Kamer geaccordeerde stikstofwet, in combinatie met de huidige vergunningenpraktijk, leidt tot een te langzame afname van stikstofdepositie, hetgeen op zijn beurt leidt tot het frustreren van de uitvoering van artikel 6 lid 2 Hrl hetgeen niet kan worden toegestaan.
7. De recent door de Tweede Kamer gelodste wet 'stikstofreductie en natuurverbetering' gaat hierdoor niet werken zoals dit ook niet heeft gewerkt bij het PAS. Nederland steunt hiermee op een tweede PAS-debacle af.
8. Beide vergunningen dienen te worden vernietigd.

Deelnemers aan beide zittingen

Hierbij melden wij naast ondergetekende volgende personen aan:

1. Mr. M. Baneke
2. Mr. Daisy Delibes
3. Mr. Hannah Zwetsloot

Natuurmonumenten zal zelf nog vertegenwoordigers afvaardigen.

Hoogachtend,

Drs. Johan G. Vollenbroek

Bijlage 1: Publicatie van provincie van 23 september 2020